

„Rivista di Diritto Agrario”

Alessandra Pioggia, *La prospettiva del diritto sanitario e le politiche pubbliche per la salute alimentare* (Perspektywa prawa sanitarnego i polityki żywnościowej dla zdrowia), RDA 2014, z. 3, s. 435-468.

Przedmiotem rozważań Autorki jest problematyka prawa sanitarnego i prawnej ochrony zdrowia zarówno publicznego, jak i jednostki. Zdrowie publiczne stoi w opozycji do zdrowia jednostki. Służby zajmujące się bezpieczeństwem żywności wcielone są do korpusu administracji zdrowia.

Polityka sanitarna we Włoszech wpisuje się w strategię unijną zapewnienia bezpieczeństwa żywności, m.in. w tzw. pakiet regulacji dotyczącej higieny. W szczególności chodzi o politykę realizującą funkcję kontrolną i nadzorczą. Na szczeblu krajowym w dokumentach programowych zwraca się uwagę na odżywianie i dobrostan żywienia. W szczególności w programie narodowym na lata 2006-2008 żywienie odnosi się m.in. do bezpieczeństwa żywności, a odżywianie stało się instrumentem zapobiegania różnym patologiom.

W związku z ewolucją koncepcji zdrowia i różnych sposobów jego ochrony możliwe stało się wyodrębnienie nowych kierunków działań opartych na połączeniu ochrony zdrowia jednostki z bezpieczeństwem żywności, co w sumie pozwala mówić o zdrowiu żywnościowym.

Ferdinando Albisinni, *Alimenti e salute. La prospettiva del diritto agro-alimentare* (Perspektywa prawa rolno-żywnościowego), RDA 2014, z. 4, s. 445-469.

Artykuł dotyczy problematyki przyszłości prawa rolno-żywnościowego. Albisinni wskazuje, iż istotne są relacje żywności, prawa i zdrowia, które odnieść trzeba do kwestii informacji o produktach. Informacja może bowiem przeobrazić się w dezinformację. Od lat wiadomo, że istnieją związki między zdrowiem a żywnością, którą

człowiek spożywa, pochodną tego są relacje prawa żywnościowego i prawa do zdrowia. Artykuł 117 włoskiej Konstytucji odwołuje się do ochrony zdrowia i żywienia i ujmuje obie materie jako przedmiot regulacji konkurencyjnej. Natomiast relacje między osobami prywatnymi i przedsiębiorcami w zakresie produkcji, przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów żywnościowych zaliczane są do wyłącznej kompetencji państwa. Nadto włoska Konstytucja uznaje prawo do ochrony zdrowia za prawo człowieka.

Produkt żywnościowy przeznaczony powinien być do spożycia przez człowieka i tak też jest postrzegany. Przedmiot regulacji – żywność i zasady prawa żywnościowego uregulowane w rozporządzeniu nr 178/2002, jak i cel tych przepisów związane są z zapewnieniem wysokiego poziomu ochrony zdrowia konsumentów. Z kolei zakres stosowania przepisów tego rozporządzenia obejmuje łańcuch produkcji rolno-żywnościowej, obejmującej także produkcję podstawową. Nie można traktować łącznie produkcji rolnej, przemysłu i dystrybucji żywności, gdyż razem tworzą one system rolno-żywnościowy. W efekcie autor wyróżnia regulację dotyczącą systemu rolno-żywnościowego.

Maria Rita d'Addezio, *Lo scenario giuridico sulle agroenergie: una lettura all'insegna dei canoni di sostenibilità, competitività e sicurezza* (Prawny scenariusz agroenergii: lektura w celu nauki kanonów zrównoważenia, konkurencyjności i bezpieczeństwa), RDA 2014, z. 4, s. 470-490.

Agroenergia stanowi źródło energii potencjalnej pochodzącej z procesów produkcji rolnej. Oczywiście są to źródła związane z rolnictwem. Relacja sektora produkcji pierwotnej i energii odnawialnej jest wzajemnie zależna; występują w niej związki działalności rolniczej i działalności powiązanej z rolniczą.

Do produkcji podstawowej zalicza się uprawę roślin w celu otrzymania biopaliwa, do produkcji podstawowej należy również produkcja biomasy, z której można otrzymać energię cieplną i elektryczną. Ponadto biogaz po oczyszczeniu posiada właściwości metanu. Z kolei powiązana z rolnictwem albo z przemysłem jest działalność, w której przetwarza się energię elektryczną przeznaczoną dla gestorów sieci.

Aktualnie trwają prace nad unijną strategią dotyczącą klimatu i energii aż do roku 2030, które muszą uwzględniać wzrost temperatury naszej planety o trzy stopnie do 2050 r.

Ilaria Trapè, *Aggregazione e innovazione nello sviluppo rurale* (Zgrupowanie i innowacyjność w rozwoju obszarów wiejskich) RDA 2014, z. 4, s. 522-552.

Autorka porusza problem tworzenia się sieci na szczeblu lokalnym w świetle Strategii Europa 2020, rozporządzenia nr 1305/2013 oraz regulacji krajowej. Dla niektórych przedsiębiorstw przejście od porządków: organizacyjnego lokalnego do glo-

balnego, od materialnego do niematerialnego nie stanowi problemu, dla innych taka transformacja wymaga czasu, zwłaszcza w dziedzinie nauki i rozwoju. Zagadnienie to wiąże się także z przeobrażeniami lokalnych rozmiarów w wielkości służące powstawaniu wielowymiarowych i wielofunkcyjnych łańcuchów tworzących sieci. Organizacja produkcji w sieci podobna jest do światowej organizacji produkcji przemysłowej i manufaktur, które rozciągały się jak łańcuchy wartości globalnych (*global value chains*). We Włoszech proces grupowania się różnych grup przeszedł ewolucję od dystryktów do sieci przedsiębiorstw. Włoska krajowa regulacja nadaje przedsiębiorstwom cechę kolektywnych.

Aktualny model innowacyjności oddziałuje na relacje różnych podmiotów – naukowców, konsultantów usługodawców, przedsiębiorstw, społeczeństwa i instytucji publicznych, a transfer wiedzy i innowacji są postrzegane jako wspólna ścieżka do przejścia. Tworzone są grupy podmiotów mających zbieżne interesy, np. klastry (*clusters*) i sieci (*networks*). Innowacyjność tworzy więc środowisko współpracy różnych grup interesów.

Umowy sieciowe zostały pomyślane jako narzędzie ułatwiające współpracę w obszarze gospodarczym i organizacyjnym. Jednakże by były one efektywne, musiałyby przybierać formę uproszczonej współpracy. Do państw członkowskich należą ocena polityki tworzenia sieci w ramach rozwoju obszarów wiejskich. Przepisy pełnią w tym zakresie rolę motywatora, jak też regulatora, co w doktrynie nazywane jest zjawiskiem innowacji-działania.

Opracowanie: KATARZYNA LEŚKIEWICZ

PPR NR 1 (16) – 2015, 279-281
DOI: 10.14746/ppr.2015.16.1.19